

Nadenken is voor de dommen

Laten blijken dat je ergens over hebt nagedacht, is anno 2009 niet zo slim. Daarmee maak je je even verdacht als met het dragen van een designbril. Jammer dat de directie van het Nationaal Historisch Museum (NHM) Marijnissens hutsportboutade daarom niet in de media pareerde met argumenten maar die minzaam weglachte. Het NHM-plan heeft namelijk niks van doen met het postmoderne gedachtegoed – contextloos citeren en combineren – dat bovendien al zo'n 25 jaar uit het maatschappelijk discours verdween.

Het NHM wil de geschiedenis van Nederland, mede bepaald door de canon, niet lineair vertellen maar in thematische 'vensters'. Vijf thema's of 'werelden' – ik en wij, land en water, rijk en arm, oorlog en vrede en lichaam en geest – krijgen elk een eigen ruimte met daarin objecten, films, beeldende kunst en games. Iets wat Marijnissen uit onbegrip gemakshalve ridiculiseerde. Een thema kan in verschillende 'werelden' aan bod komen en ook vijf keer vanuit wisselende perspectieven beleefd worden. De bezoeker zelf bepaalt wat hij wil zien. Deze interessante opzet breekt inderdaad met de geëigende museale modellen en lijkt sterk op de datawolken, bekend van internetsites. Dat zijn clusters met woorden

in verschillende letterkorpsgroottes – afhankelijk van de belangstelling ervoor of relevantie ervan. Je klikt op het begrip en bepaalt zo ook de grootte ervan; de interesse zichtbaar gemaakt.

In de huidige gevirtualiseerde samenleving verliezen chronologische of alfabetische ordeningen – net als politieke links-rechts-ideologieën – hun dominantie. Volgens de Duitse filosoof Peter Sloterdijk leven we in sferen. Ons bestaan voltrekt zich niet alleen in tijd maar ook in ruimte, in kleine en grotere samenlevingsverbanden. In die sferen manifesteren we ons en we voelen ons in deze immuniteitssystemen ook veilig.

Nicolas Bourriaud, Frans tentoonstellingsmaker, schiep met het Palais de Tokyo in Parijs dergelijke sferen als condities waarin cultuurmakers zich ontwikkelen. Het eindresultaat is geen kunstwerk, belangrijker is het 'relationele proces als gemeenschappelijke noemer in een intermenselijke ruimte'. Niet het ding maar de daden dus. Gebruikers maken zelf het project, zoals het NHM met twee eerste participatiesites* ook beoogt.

Begin 2009 trok Bourriaud deze gedachtegang door. Globalisering van consumentisme en cultuur- Coca Cola, Apple, Van Gogh, Michael

Jacksons uitvaart wereldwijd op tv – leiden tot een wereldwijde standaardisering, die lokale eigenzinnigheid lijkt te vernietigen. (En zo ook de angst van pvv-stemmers verklaart.) Maar ook zonder uitgesproken cultuurdragers te zijn, verplaatsen we ons inmiddels fysiek of virtueel meer dan onze ouders en wortelen daardoor aanzienlijk minder in bestaande structuren. Bourriaud ontwikkelde voor deze cultuur-globalisering een denkmodel, dat hij *altermodern* noemt. Daarmee doelt hij op ons vermogen om niet als vorm van 'zijn' te bestaan, maar als vorm van 'permanent worden'. Denk aan hoe een klimplant, radicaal in Latijn, groeit. De plant schiet wortel terwijl hij over de grond voortbeweegt of een muur beklimt. Deze radicante ontwikkeling voltrekt zich noch lineair-chronologisch noch postmodern. Een dergelijk gebruikersgestuurd, vrijwel collectieloos model, dat het NHM nastreeft, lijkt ook een spannende uitdaging voor andere musea. De doordachte plannen van het NHM verdienen een meer serieuze benadering dan de politiek ons vergund heeft.

^

[metropolism.com/magazine/2009-101/
een-archipel-van-lokale-reacties](http://metropolism.com/magazine/2009-101/een-archipel-van-lokale-reacties)